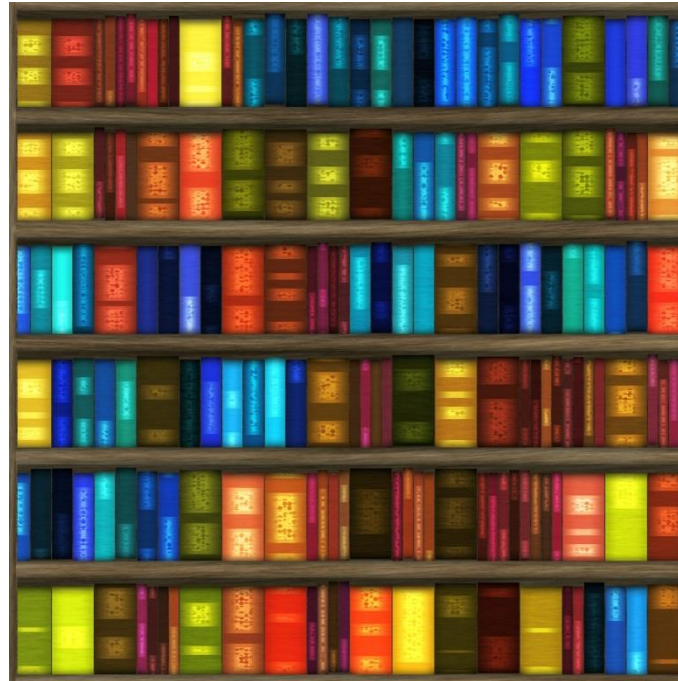

Kuinka hallita kelluvaa kokoelmaa? – Kokemuksia kokoelmanhallintatyökalusta

Antti Määttänen, Jyväskylän kaupunginkirjasto
Kokoelmaa ja kellutuskuvia, 15.11. Turku

Mikä collectionHQ?

- Kokoelmanhallintatyökalu yleisille kirjastoille
  - Vuodesta 2007 alkaen, käytössä yli 450 kirjastossa (Iso-Britannia, Pohjois-Amerikka, Australia)
  - Jyväskylän kaupunginkirjasto ensimmäinen cHQ-kirjasto englanninkielisten alueiden ulkopuolelta
- cHQ on näyttöön perustuva apuväline, joka yhteiskäytössä kirjastojärjestelmän kanssa auttaa kirjaston henkilökuntaa kokoelmanhallinnassa.
- cHQ ei korvaa kirjastoammattilaista, vaan se tarjoaa lainadataan pohjautuen vinkejä tehokkaampaan kokoelmatyöhön.

Mikä collectionHQ?

- cHQ on kirjastojärjestelmästä erillinen ohjelma, toimii selaimessa.
- Tietoliikenne on yksisuuntainen, eli kaikki cHQ:n antamat toimenpide-ehdotukset on suoritettava kirjastojärjestelmässä.
- cHQ hyödyntää ainoastaan havaintoyksiköjä ja lainadataa.
- cHQ ei päivity reaaliaikaisesti, eli kirjastojärjestelmässä tapahtuvat muutokset eivät päivity saman tien cHQ:hun (viikko- ja kuukausiajot).
- Perustuu EBSM -metodologiaan (Evidence Based Stock Management).

Käyttöönottoprosessi

- Talvella 2015-2016 toteutettiin AVI:n rahoittamana hanke ”Kokoelmatyökalun suunnittelu kelluvalle kokoelmalle” (4 kk)
  - Ohjelman saattaminen käyttökuntoon, testaaminen, suomenkielisten käyttöohjeiden laatiminen, henkilökunnan kouluttaminen (väh. 1 käyttäjä /yksikkö)
  - Projektivastaava , projektityöntekijä, muut pääkäyttäjät (parametrointi), ohjausryhmä (kokoelmapoliittinen näkemys)
  - Account manager: 2 koulutuskäyntiä + 1 seurantakäynti ensimmäisen vuoden aikana
  - Tekninen tuki
- Tarve jatkuvalle ylläpidolle, tekniselle tuelle ja lisäkoulutukselle
  - Uuden ohjelman omaksuminen osaksi päivittäistä kokoelmatyötä vie aikaa
  - Tavoitearvojen optimointi tapahtuu testaamisen kautta, samoin ohjelman eri toimintojen soveltaminen kokoelmatyöhön
  - Aikataulutoiminnon hyödyntäminen

cHQ osaksi työarkea

- **Tavoitearvojen määrittäminen**
  - Tavoitearvot ovat kokoelmalle ohjelmaan asetettavia arvoja, jotka määrittävät mm. niteen *kuolleisuuden, nuhjuisuuden ja siirtokelpoisuuden*
  - Projektin aikana ohjausryhmän määrittämiä, nyt kokoelmatiimin vastuulla
- **Kokoelmien rajaaminen**
  - Varasto, ei-kelluvat kokoelmat (lapset ja nuoret), tilapäisesti suljetut yksiköt
  - Kokoelman siivoamista voi tehdä, vaikkei kokoelma ole mukana aineistonsiirroissa
- **Käyttäjähierarkia**
  - Pääkäyttäjät > yksikköjen vastuukäyttäjät > jokainen kokoelmatyötä tekevä
- **Aikataulun hyödyntäminen (Scheduling)**
  - Kuukausittainen aikataulutettu tehtävä (+ mahdollinen siirtolista)
  - Automaattiset muistutusviestit, tehtävän kuittaaminen suoritetuksi
  - Kokeilemista toistaiseksi, vähitellen alkaa muotoutua meille optimaaliseksi

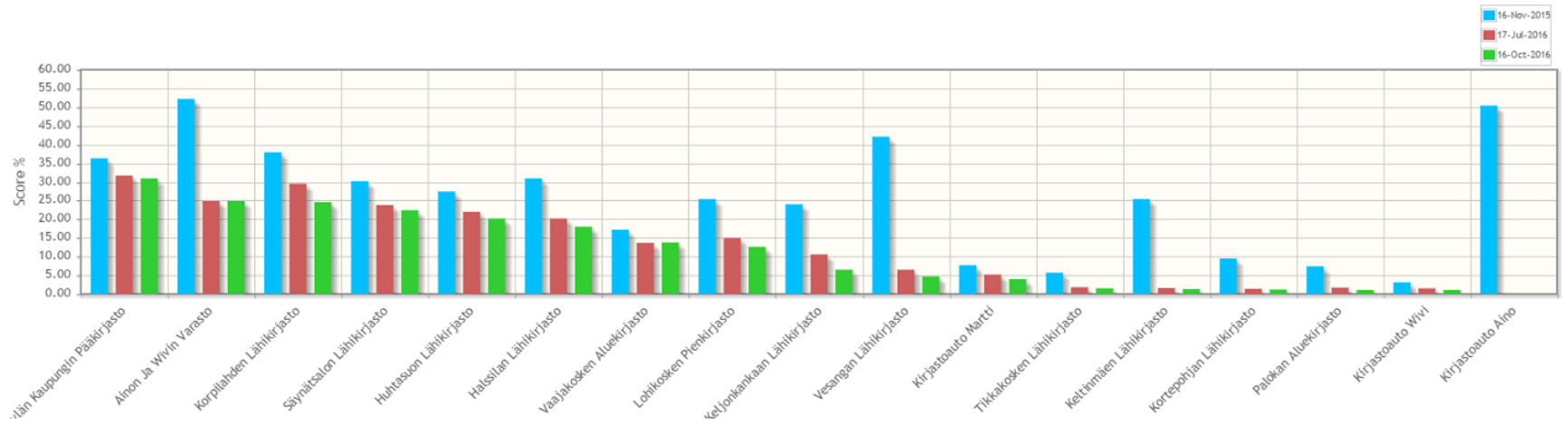
Mitä on tehty, mitä saavutettu?

Keskitytty toistaiseksi pelkästään ylläpitotehtäviin (Manage)

- Kokoelmien siivoaminen umpikuolleista niteistä kaiken perusta
  - Umpikuollut nide: ei kiertänyt lainassa kolmeen vuoteen
  - Ensimmäiset 3 kuukautta keskityttiin yksinomaan tähän (Collection Check)

Mitä on tehty, mitä saavutettu?

Library	16-Nov-2015 % of Items in Collection Check	17-Jul-2016 % of Items in Collection Check	16-Oct-2016 % of Items in Collection Check
Huhtasuon Lähikirjasto	27.40	22.00	20.20
Halsilan Lähikirjasto	30.90	20.20	18.00
Vaajakosken Aluekirjasto	17.20	13.70	13.80
Lohikosken Pienkirjasto	25.40	15.00	12.60
Keljonkankaan Lähikirjasto	24.00	10.60	6.50
Vesangan Lähikirjasto	42.10	6.50	4.70
Kirjastoauto Martti	7.70	5.20	4.00
Tikkakosken Lähikirjasto	5.70	1.80	1.50
Keltinmäen Lähikirjasto	25.40	1.60	1.30
Kortepohjan Lähikirjasto	9.50	1.40	1.20
Palokan Aluekirjasto	7.40	1.70	1.10
Kirjastoauto Wivi	3.10	1.50	1.10
Kirjastoauto Aino	50.40	0.00	0.00

Mitä on tehty, mitä saavutettu?

Keskitytty toistaiseksi pelkästään ylläpitotehtäviin (Manage)

- Kokoelmien siivoaminen umpikuolleista niteistä kaiken perusta
  - Umpikuollut nide: ei kiertänyt lainassa kolmeen vuoteen
  - Ensimmäiset 3 kuukautta keskityttiin yksinomaan tähän (Collection Check)
- Aineistonsiirto- ja poistotyökaluihin tutustumista ja testaamista
  - Kuolleet ja nuhjuiset niteet, ylitarjonta ja alitarjonta, suosituimmat kirjailijat

Mitä on tehty, mitä saavutettu?

Circulation From Transfers

All Audiences

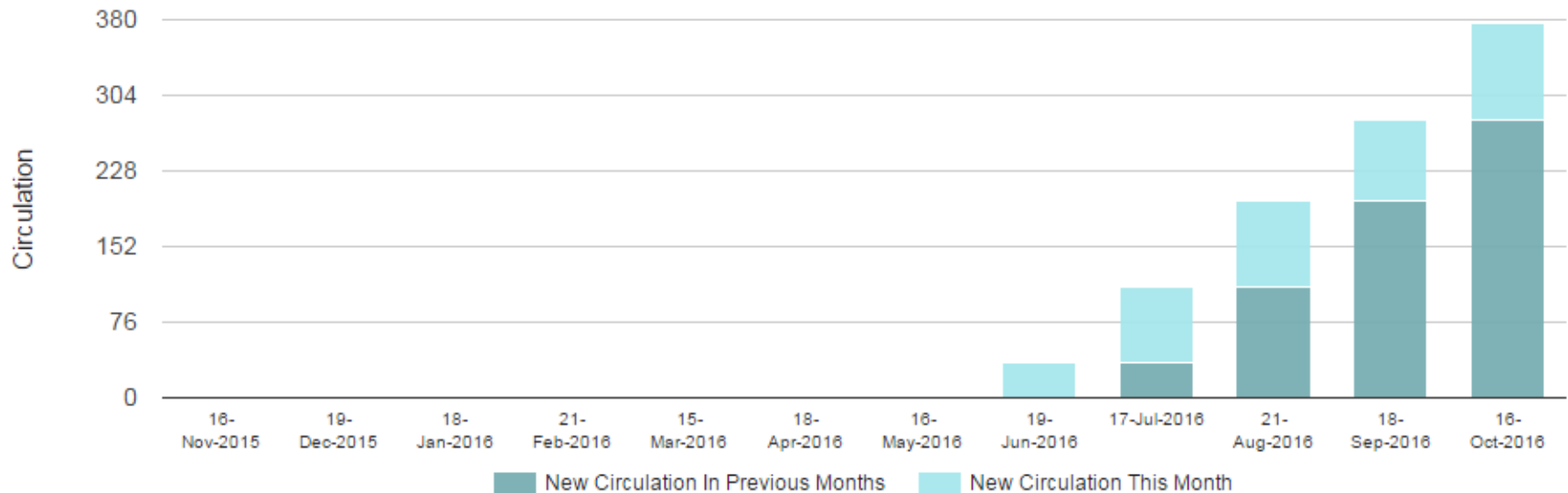

All Library Branches

[more details](#)

171 items transferred generating 376 circulations with a monetary value of €1,841

collectionHQ

data. insight. solutions.

Mitä on tehty, mitä saavutettu?

Transfer Items Available

All Audiences

All Library Branches

[Click on a link to go to a Transfer Action Plan](#)

8008 items available for transfer with a monetary value of €97,449

It is expected that transferring these items would generate an additional 24024 circulations (based on an average of three additional circulations per item).

	Fiction			Non-Fiction			Non-Book		
	Items	Monetary Value	Potential New Circulations	Items	Monetary Value	Potential New Circulations	Items	Monetary Value	Potential New Circulations
Rebalance	3823	€49,034	11469	393	€5,394	1179	267	€3,746	801
Grubby Items Refresh	1200	€12,619	3600	1846	€20,970	5538	16	€157	48
Popular Author Transfer	444	€5,244	1332	-	-	-	-	-	-
Popular Subject Transfer	-	-	-	19	€285	57	-	-	-
Totals	5467	€66,896	16401	2258	€26,650	6774	283	€3,903	849

collectionHQ

data. insight. solutions.

Mitä on tehty, mitä saavutettu?

Keskitytty toistaiseksi pelkästään ylläpitotehtäviin (Manage)

- Kokoelmien siivoaminen umpikuolleista niteistä kaiken perusta
  - Umpikuollut nide: ei kiertänyt lainassa kolmeen vuoteen
  - Ensimmäiset 3 kuukautta keskityttiin yksinomaan tähän (Collection Check)
- Aineistonsiirto- ja poistotyökaluihin tutustumista ja testaamista
  - Kuolleet ja nuhjuiset niteet, ylitarjonta ja alitarjonta, suosituimmat kirjailijat
- Käyttäjäpalautetta ja lisäkoulutustoiveita

Mitä on tehty, mitä saavutettu?

- ”Nopeuttaa ja helpottaa päätöksentekoa. Antaa varmuutta kokoelmatyöhön, varsinkin poistoihin. Joskus kielitaito rajoittaa, jos tutkii esim. periaatteita joilla joku luku muodostuu.”
- ”Mielestäni hyvä työkalu! Hieman pukkaa kiirettä noiden kanssa, mutta en ota paineita.. Tämähän on vain tämä alkurumba, joka joskus helpottaa.. 😊 ”
- ”Loistava apuväline kokoelmatyön avuksi.”
- ”Hyviä puolia on ehdottomasti se, että kadonneet kirjat tulee poistetuksi CHQ:n avulla hyvin. Huonoja puolia en ole juurikaan löytänyt, kätevä työkalu! 😊 ”
- ”Ohjelma on selkeä ja suht. helppokäyttöinen, toimii nopeasti ja antaa selkeitä tuloksia.”
- ”Tänään olen kellutellut dekkareita PALJON muualle, kun täällä todella hyväkuntoisia jotka ei ole hyllystä liikahtaneet, mutta muualla ovat paljon lainassa kiertäneitä.”
- ”Hieman isompana kirjastona tunnemme saaneemme cHQ:sta paljon hyötyä kelluvan kokoelman hallinnassa. Myös nuhjuisten niteiden listasta on ollut hyötyä ja sen käyttö ei ole meistä ollut työläs, Aurora täytyy aina joka tapauksessa olla auki.”
- ”Kahden järjestelmän päällekkäinen ja limittäinen käyttö tuntuu ajoittain hankalalta.”

Mitä halutaan saavuttaa jatkossa?

- Apua kellumisesta johtuvaan aineiston kasautumiseen
  - Tuplaniteiden tunnistaminen olisi erittäin tarpeellista kellutustyökaluissa
- Tukea keskitettyyn aineistonvalintaan ja budjetointiin (Select)
- Testikokoelmien hyödyntäminen (Experimental Placement / Selection)
- Listojen muokattavuus esillepanokelpoisiksi (Top Charts)
- Ohjelmaa muokataan koko ajan vastaamaan paremmin tarpeitamme
- Kehitysehdotuksia annetaan herkästi